

KOMMISSIONEN FOR DE EUROPÆISKE FÆLLESSKABER

Bruxelles, den 28.10.2009
KOM(2009)592 endelig

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

om forhandlinger om fællesskabsvirksomheders adgang til tredjelands markeder på de områder, der er omfattet af direktiv 2004/17/EF

DA

DA

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN

om forhandlinger om fællesskabsvirksomheders adgang til tredjelands markeder på de områder, der er omfattet af direktiv 2004/17/EF

EØS-relevant tekst

INDHOLDSFORTEGNELSE

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN om forhandlinger om fællesskabsvirksomheders adgang til tredjelands markeder på de områder, der er omfattet af direktiv 2004/17/EF	1
RAPPORT FRA KOMMISSIONEN om forhandlinger om fællesskabsvirksomheders adgang til tredjelands markeder på de områder, der er omfattet af direktiv 2004/17/EF	2
1. INDLEDNING	4
2. SAMMENFATNING	4
3. PLURILATERALE OG MULTILATERALE FORHANDLINGER	5
3.1. WTO-aftale om offentlige indkøb	5
3.1.1. Indledning	5
3.1.2. Aftalen om offentlige indkøb - nuværende dækning	6
3.1.3. Tiltrædelse af nye medlemmer	6
3.1.4. Revision af GPA-aftalen	7
3.2. WTO - Den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS)	9
4. DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE	9
4.1. Indledning	9
4.2. Udvidelsen af EU	9
5. BILATERALE FORHANDLINGER	10
5.1. Indgåede aftaler med kapitler om offentlige indkøb	10
5.1.1. Schweiz	10
5.1.2. Mexico	10
5.1.3. Chile	11
5.1.4. CARIFORUM	11
5.2. Kapitler om offentlige indkøb i stabiliserings- og associeringsaftaler samt interimsaftaler	12

5.2.1.	Indledning	12
5.2.2.	Landespecifikke aftaler	12
5.3.	Kapitler om offentlige indkøb i aftaler, der er indgået som led i den europæiske naboskabspolitik.....	14
5.3.1.	Indledning	14
5.3.2.	Den europæiske naboskabspolitik – forhandlinger om omfattende og landespecifikke kapitler om offentlige indkøb (østeuropæiske lande)	15
5.3.3.	Den europæiske naboskabspolitik – forhandlinger om omfattende og landespecifikke kapitler om offentlige indkøb (Euro-Middelhavsområdet)	15
5.4.	Løbende og kommende bilaterale forhandlinger	16
5.4.1.	Centralamerika	16
5.4.2.	Det Andinske Fællesskab	16
5.4.3.	Landene i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet	16
5.4.4.	Irak	17
5.4.5.	Sydkorea	17
5.4.6.	Canada	17
5.4.7.	Kina	17
6.	VEJEN FREM MOD EN LIBERALISERING AF KONTRAKTMULIGHEDER..	17

1. INDLEDNING

Denne rapport gør status over den situation, der gælder for EF-leverandørers adgang til tredjelandes markeder for offentlige indkøb på de områder, der er omfattet af direktiv 2004/17/EF¹, og over situationen vedrørende liberaliseringen af tjenesteydelsesaftaler i tredjelande pr. 1. august 2009. Rapporten fremlægges i henhold til bestemmelserne i artikel 58 og 59 i direktiv 2004/17/EF.

Ordregivere i sektoren for offentlig forsyningsvirksomhed i EU forestår indkøb, der beløber sig til 450 mia. EUR². I Den Europæiske Unions Tidende³ offentliggjorde ordregiverne indkaldelser til konkurrence ved offentlige kontrakter til en værdi af ca. 80 mia. EUR, hvilket lå over direktivets tærskelværdier. EU kan således tilbyde adgang til et stort marked i forbindelse med liberaliseringen af tredjelandes markeder for offentlige indkøb.

Samtidig anvendes begrebet forsyningsvirksomhed ikke i resten af verden, idet private virksomheder med særlige rettigheder eller monopolrettigheder⁴ også er underlagt reglerne om offentlige kontrakter. Adgangen til indkøb for private virksomheder, der er aktive inden for forsyningsvirksomhed, kan således ikke altid forhandles.

2. SAMMENFATNING

Offentlige indkøb er et politisk følsomt område og er derfor ikke omfattet af multilaterale forpligtelser inden for rammerne af Verdenshandelsorganisationen (WTO).

Den plurilaterale WTO-aftale om offentlige indkøb (GPA), som for øjeblikket revideres, er stadig et vigtigt middel til liberalisering af de internationale markeder for offentlige indkøb. Selv om der blev indgået en aftale om den nye tekst (procedureregler for udbud) i december 2006, har der været ført forhandlinger med forskellige ambitionsniveauer mellem GPA-parterne, og der forhandles stadig. EU, repræsenteret ved Kommissionen, er fortalere for en ambitiøs liberalisering af de internationale markeder for offentlige indløb og afgav derfor i 2005 et omfattende tilbud om liberalisering af EU's markeder for offentlige indkøb, herunder offentlig forsyningsvirksomhed. På baggrund af de øvrige GPA-parters modvilje til yderligere at liberalisere deres markeder for offentlige indkøb og give adgang til international konkurrence, fremsatte Kommissionen på Rådets anmodning⁵ et ændret – og mere begrænset – tilbud i februar 2008. EU's tilbud er dog stadig det mest omfattende i sammenligning med de øvrige GPA-parters.

EU tilhører de GPA-parter, der går stærkt ind for optagelsen af nye medlemmer i GPA ud fra den langsigtede strategi om at omdanne GPA-aftalen til en multilateral aftale.

¹ Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2004/17/EF af 31. marts 2004 om samordning af fremgangsmåderne ved indgåelse af kontrakter inden for vand- og energiforsyning, transport samt posttjenester ("forsyningsvirksomhedsdirektivet").

² Data for EU25 i 2006, kilde: Eurostat.

³ Data for EU25 i 2007, kilde: Tenders Electronic Daily.

⁴ Direktiv 2004/17/EF

⁵ 2780. samling i Rådet (eksterne forbindelser), Bruxelles den 12. februar 2007, dokument nr. 6039/07, s. 6.

Tiltrædelsesprocessen for Kinesisk Taipei blev for nylig afsluttet. Forhandlingerne med Kina, Jordan og Republikken Moldova pågår.

I WTO er EU stadig fortalende for en aftale om offentlige indkøb inden for rammerne af GATS.

Med udvidelsen af EU i 2004 og 2007 blev markedet for offentlige indkøb udvidet med ca. 55 mia. EUR⁶, hvoraf ca. 10 mia. EUR⁷ udgør indkøb vedrørende offentlig forsyningsvirksomhed. Efter udvidelsen af EU blev der undertegnet tilsvarende aftaler om udvidelse af Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde. Markedet for offentlig forsyningsvirksomhed i EØS beløber sig til 460 mia. EUR, hvoraf ca. 81 mia. EUR udgør indkøb, der ligger over tærskelværdierne, og som er underlagt identiske regler om offentlige udbud (direktiverne).

Et andet middel til liberalisering af markederne for offentlige indkøb er bilaterale forhandlinger med tredjelande. EU har indgået frihandelsaftaler med omfattende kapitler om offentlige indkøb med Mexico og Chile, en økonomisk partnerskabsaftale med CARIFORUM⁸ og en bilateral aftale om offentlige indkøb med Schweiz. En lang række bilaterale forhandlinger pågår eller indledes inden længe. EU's nuværende strategi i forbindelse med forhandlingerne af frihandelsaftalerne er at indgå aftaler af den såkaldte nye generation, som indeholder detaljerede og omfattende kapitler om offentlige indkøb, herunder adgang til markeder for offentlig forsyningsvirksomhed.

EU har indgået stabiliserings- og associeringsaftaler med de vestlige balkanlande, som ønsker at blive optaget i EU. Hvad angår offentlige indkøb, sikrer stabiliserings- og associeringsaftalerne gensidig national behandling og ikke-diskriminering af leverandører og asymmetrisk markedsadgang. Aftalerne omfatter ligeledes offentlig forsyningsvirksomhed.

3. PLURILATERALE OG MULTILATERALE FORHANDLINGER

3.1. WTO-aftale om offentlige indkøb

3.1.1. Indledning

Aftalen om offentlige indkøb (GPA) er til dato den eneste juridisk bindende aftale inden for rammerne af WTO, som fokuserer på offentlige indkøb. Den nuværende aftale, som blev vedtaget i 1994, trådte i kraft den 1. januar 1996. Der er tale om en plurilateral traktat, som forvaltes af Komitéen for Offentlige Indkøb, som består af WTO-medlemmerne i deres egenskab af aftaleparter⁹. Aftalen blev indgået af EF på vegne af medlemsstaterne efter Rådets afgørelse¹⁰.

⁶ Kilde: Kommissionens overslag.

⁷ Kilde: Kommissionens overslag.

⁸ CARIFORUM består af Antigua og Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Den Dominikanske Republik, Grenada, Guyana, Haiti, Jamaica, Saint Christopher og Nevis, Saint Lucia, Saint Vincent og The Grenadines, Surinam, Trinidad & Tobago

⁹ Canada, EF, Hongkong, Kina, Island, Israel, Japan, Korea, Liechtenstein, Nederlandene, hvad angår Aruba, Norge, Singapore, Schweiz, Kinesisk Taipei og Amerikas Forenede Stater.

¹⁰ Rådets afgørelse 94/800 af 22. december 1994, EFT L 336 af 23.12.1994, s.1.

3.1.2. Aftalen om offentlige indkøb - nuværende dækning

Aftalen om offentlige indkøb gælder ikke automatisk alle parternes offentlige indkøb. GPA-aftalens dækning er derimod aftalt for hver enkelt part i bilagene til aftalen, hvoraf de centrale organer eller myndigheder på lavere niveau og offentlige forsyningsvirksomheder, som de enkelte parter har udpeget til at overholde GPA-aftalens regler, fremgår. Bortset fra EFTA-landene¹¹, hvis endelige tilbud svarede overens med EU's tilbud, kunne ingen af parterne opfylde EU's anmodning om dækning. EU måtte derfor tilpasse sit endelige tilbud til de øvrige parter niveau af markedsåbning. EU's forpligtelser er ikke desto mindre de mest omfattende, hvad angår ordregivere og deres kontrakter, da de omfatter kontraktmuligheder på både centralt niveau og lavere niveauer, herunder kontrakter med enheder og offentlige virksomheder, som er aktive inden for forsyningsvirksomhed.

Samtlige GPA-parter med undtagelse af Canada tilbyder en vis adgang til deres markeder for forsyningsvirksomhed. Dækningen er dog ikke ensartet og graden af liberaliseringen af udenlandske konkurrenters adgang til kontrakter om offentlig forsyningsvirksomhed varierer landene imellem, og der er desuden mange undtagelser for dækningen, både specifikke og generelle.

3.1.3. Tiltrædelse af nye medlemmer

GPA-medlemmerne og navnlig EU søger at ændre GPA-aftalen fra en plurilateral til en multilateral aftale og støtter derfor nye tiltrædelser til GPA. GPA-parterne er enedes om, at den nye (midlertidigt godkendte) tekst til den kommende GPA-aftale skal anvendes som grundlag for tiltrædelsesforhandlinger med kandidatlande. Med den nye tekst udvides og præciseres overgangsforanstaltningerne (kompensationskøb, prispræferencer, indfasning af virksomheder eller sektorer, højere tærskelværdier) og tilpasser dem til udviklingsøkonomiernes behov. Albanien, Georgien, Jordan, Kirgisistan, Republikken Republikken Moldova, Oman, Panama og Kina har forpligtet sig til at tiltræde GPA-aftalen, når de optages i WTO.

3.1.3.1. Det separate toldområde Taiwan, Penghu, Kinmen og Matsu (Kinesisk Taipei)

Kinesisk Taipei ansøgte om tiltrædelse af GPA-aftalen i marts 1995, og GPA-Komitéens afgørelse om tiltrædelsen blev vedtaget i december 2008. Kinesisk Taipei deponerede tiltrædelsesinstrumentet den 15. juni 2009, og som følge af en afgørelse i GPA-Komitéen blev Kinesisk Taipei medlem af GPA den 15. juli 2009. Kinesisk Taipeis tiltrædelse er på nuværende tidspunkt genstand for en ratifikationsproces i aftalelandene. Det forventes, at Kinesisk Taipei får status af aftalepart i første halvår af 2009.

Kinesisk Taipeis forpligtelser omfatter offentlige kontrakter inden for forsyningsvirksomhed. Tærskelværdierne er fastsat til 400 000 SDR for varer, 400 000 SDR for tjenesteydelser og 15 000 000 SDR for bygge- og anlægsvirksomhed.

3.1.3.2. Jordan

Jordan ansøgte om tiltrædelse af GPA i 2000 og indsendte sit oprindelige tilbud i februar 2003 og – som følge af forhandlinger med GPA-parterne – et opdateret og revideret tilbud i september 2008. Jordan tilpasser på nuværende tidspunkt sin lovgivning og udbudssystemet

¹¹ Norge, Liechtenstein og Island.

til GPA-kravene. Beslutningen om Jordans tiltrædelse er et prioriteret punkt for GPA-Komitéen i 2009.

3.1.3.3. Kina

Kina ansøgte om tiltrædelse af GPA i december 2007, og det oprindelige tilbud blev rundsendt blandt parterne i januar 2008. Kina fremsendte desuden en række svar på tjeklisten over områder, hvor der skal indsendes oplysninger om tiltrædelsen til aftalen om offentlige indkøb i september 2008. De igangværende forhandlinger fokuserer på at efterprøve, om den kinesiske lovgivning om offentlige indkøb er forenelig med GPA, og fokuserer desuden på markedsadgang. EU anmodede formelt Kina om at forbedre det oprindelige tilbud (inkl. forsyningsvirksomhed).

3.1.3.4. Republikken Moldova

I november 2008 udarbejdede Republikken Moldova sit oprindelige tilbud, notificerede sin lovgivning om offentlige indkøb og indledte tiltrædelsesforhandlinger. Republikken Moldovas regering var meget ambitiøs fra starten af forhandlingerne, og landets optagelse forventes afsluttet i 2010.

3.1.3.5. Andre tiltrædelser

Hvad angår andre endnu ikke færdigbehandlede tiltrædelser af GPA, som har været inaktive i et stykke tid (Albanien, Georgien, Kirgisistan, Oman og Panama) og tiltrædelsesforpligtelser, som der endnu ikke er blevet fulgt op på (Armenien, Kroatien, Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien, Mongoliet, Saudi-Arabien og Ukraine) anmodede GPA-aftaleparterne i december 2008 om, at der skulle holdes øje med disse dossierer, og at formanden for GPA-Komitéen fortsat skulle følge op på dem.

3.1.4. Revision af GPA-aftalen

I den nuværende GPA-aftale er der en indbygget forpligtelse til yderligere forhandlinger¹². Der er tre mål med forhandlingerne: i) at forbedre og tilpasse aftalen til udviklingen i informations- og kommunikationsteknologi og indkøbsmetoder, ii) at udvide aftalens dækning, og iii) at udrydde resterende diskriminerende foranstaltninger. Forhandlingerne forventes også at fremme nye parters tiltrædelse af GPA-aftalen, navnlig udviklingslande. Forhandlingerne i forbindelse med GPA-aftalen indgår ikke i Doha-runden under WTO.

3.1.4.1. Den midlertidigt godkendte tekst

I december 2006 blev forhandlerne enige om en væsentlig ændring af teksten til GPA-aftalen med henblik på at gøre den mere brugervenlig. Reglerne er også blevet opdateret for at tage hensyn til ny udvikling, f.eks. elektroniske redskabers indflydelse. Der er blevet indarbejdet en større fleksibilitet med f.eks. kortere frister på indkøb af varer og tjenesteydelser af den type, der findes på det kommercielle marked. Den særlige og differentierede behandling for udviklingslande er blevet præciseret, således at den forhåbentlig kan lette disse landes fremtidige tiltrædelser. Der er ligeledes blevet fokuseret på klageprocedurerne i forbindelse med de problemer, leverandørerne oplever, og reglerne om ændring af listen over parternes

¹² Artikel XXIV, stk. 7, litra b) og c).

dækning. På det sidste punkt er det blevet vedtaget at udvikle voldgiftsprocedurer til bilæggelse af tvister.

Forhandlernes aftale er midlertidig, hvilket vil sige, at den skal gennemgå en juridisk kontrol og at det skal kontrolleres, at resultatet er tilfredsstillende for alle parter, især hvad angår udvidelsen af dækningen i den nye GPA-aftale (dvs. listerne over offentlige organer, til hvis indkøb der gives adgang).

Der blev ligeledes nået til enighed om en procedure til afslutning af forhandlingerne om dækningen. Disse forhandlinger gennemføres på grundlag af den reviderede tekst.

GPA-parterne er enedes om, at den nye tekst skal anvendes som grundlag for tiltrædelsesforhandlinger med lande, der ønsker at tiltræde GPA-aftalen.

3.1.4.2. Oversigt over forhandlingerne om markedsadgang

GPA-aftaleparterne indledte forhandlingerne om markedsadgang ved at fremlægge deres oprindelige krav, hvorefter de fremlagde deres oprindelige tilbud. I løbet af 2007 og 2008 fremlagde samtlige parter med undtagelse af to – Hongkong, Kina og Liechtenstein¹³ – deres oprindelige tilbud. Efter forhandlingerne reviderede USA, Jordan, Japan, Korea, EU, Norge, Singapore og Schweiz deres tilbud.

EU fremlagde oprindeligt et meget omfattende tilbud i 2005, hvori man tilbød adgang til de fleste af EU's udbudsprocedurer, herunder udbud for forsyningsvirksomhed. Da nogle af GPA-aftaleparterne ikke var villige til at gøre gengæld i deres tilbud, anmodede Rådet Kommissionen om at *fjerne den eksisterende ubalance*¹⁴. EU fremlagde derefter et revideret tilbud for GPA-parterne i februar 2008, hvori der blev taget hensyn til de øvrige GPA-parters muligheder for at gengælde liberaliseringen af markeder for offentlige indkøb.

EU's tilbud er dog stadig meget omfattende og med en værdi på ca. 85 % over tærskelværdien for EU's udbud. Hvad angår forsyningsvirksomhed, er der tale om udbudsmuligheder for henvend 50 mia. EUR. Der er kun få adgangsbegrænsninger til EU's markeder for offentlige indkøb, som er baseret gensidighedsprincippet og hensynet til de øvrige GPA-parters tilsvarende begrænsninger.

Åbningen af markedet for offentlige kontrakter om forsyningsvirksomhed er en af EU's vigtigste offensive interesser i markedsforhandlingerne. EU's strategi for at nå sit mål består af følgende tre elementer:

Der skal opnås større dækning blandt ordregivere på de lavere niveauer under centraladministrationen. Forsyningsvirksomhederne er i visse GPA-partnerlande (USA, Canada og Japan) nemlig organiseret på dette niveau, og en række GPA-aftaleparter tilbyder ikke væsentlig dækning på dette niveau.

¹³ Jordan og Kinesisk Taipei bekræftede, at de tilbud, som de havde fremlagt i forbindelse med forhandlingerne om tiltrædelse af aftalen, også skulle betragtes som deres tilbud i forbindelse med forhandlingerne om dækning.

¹⁴ 2780. samling i Rådet (eksterne forbindelser), Bruxelles den 12. februar 2007, dokument nr. 6039/07, s. 6.

Diskriminerende foranstaltninger skal udryddes, og især foranstaltninger, der annullerer GPA-parternes dækning generelt for alle offentlige indkøb såsom tilsidesættelser for nationale små og mellemstore virksomheder, der stadig opretholdes i USA, Japan og Korea.

Særlige undtagelser, som opretholdes af visse GPA-parter, bør udryddes, da de i praksis hindrer adgangen til offentlige indkøb, som disse parter havde forpligtet sig til. Et eksempel i sektoren for forsyningsvirksomhed er den driftsmæssige beskyttelsesklausul, hvis udbredte anvendelse udelukker adgang til markedet for offentlige indkøb i jernbanesektoren.

3.2. WTO - Den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS)

Artikel XIII, stk. 1, i den almindelige overenskomst om handel med tjenesteydelser (GATS) udelukker offentlige indkøb fra aftalens vigtigste bestemmelser om markedsadgang. I artikel XIII, stk. 2, oprettes der dog et multilateralt forhandlingsmandat vedrørende offentlige kontrakter om tjenesteydelser. Forhandlingerne i henhold til artikel XIII, stk. 2, i GATS finder sted i den multilaterale arbejdsgruppe om GATS-regler, som blev nedsat af Rådet for handel med tjenesteydelser i 1995.

Der forhandles i øjeblikket om den multilaterale åbning af offentlige kontrakter om tjenesteydelser med EU som drivkraft. EU fremlagde fem meddelelser i arbejdsgruppen, hvoraf den seneste fra 2006 indeholder en ramme, hvori det hedder, at WTO-medlemmerne skal påtage sig forpligtelser angående markedsadgang og ikke-diskrimination inden for offentlige kontrakter om tjenesteydelser, og et sæt fælles procedureregler for de områder, der er omfattet.

4. DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE SAMARBEJDSOMRÅDE

4.1. Indledning

I EØS-aftalens artikel 65 og bilag XVI hedder det, at bestemmelserne i forsyningsvirksomhedsdirektivet finder anvendelse i EFTA-landene. Norge, Liechtenstein og Island giver derfor nu EU-virksomheder adgang til deres udbud om forsyningsvirksomhed og tilbyder en dækning på linje med forsyningsvirksomhedsdirektivet 2004/17/EF.

4.2. Udvidelsen af EU

I henhold til EØS-aftalen skal nye EU-medlemsstater ansøge om at blive part i EØS-aftalen (artikel 128) på nærmere aftalte vilkår.

Udvidelsen af EØS med de ti lande, som blev optaget i EU i 2004¹⁵, trådte i kraft den 1. maj 2004¹⁶. Den seneste udvidelse af EU fandt sted den 1. januar 2007, da Bulgarien og Rumænien tiltrådte EU. Aftalen om udvidelsen af EØS blev undertegnet den 25. juli 2007¹⁷.

Med udvidelsen af EU i 2004 og 2007 blev markedet for offentlige indkøb udvidet med ca. 55 mia. EUR, hvoraf ca. 10 mia. EUR udgør indkøb vedrørende offentlig

¹⁵ Udvidelsen med CZ, EE, CY, LV, LT, HU, MT, PL, SI, SK den 1. maj 2004.

¹⁶ Aftale om deltagelse af CZ, EE, CY, LV, LT, HU, MT, PL, SI, SK i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde af 14. oktober 2003 (EUT L 130 af 29.4.2004, s. 11; EØS-supplement nr. 23 af 29.4.2009, s. 1).

¹⁷ EUT L 221 af 25.8.2007.

forsyningsvirksomhed. Markedet for offentlig forsyningsvirksomhed i EØS beløber sig til 460 mia. EUR, hvoraf ca. 81 mia. EUR udgør indkøb, der ligger over tærskelværdierne, og som er underlagt identiske regler om offentlige udbud (direktiverne).

5. BILATERALE FORHANDLINGER

5.1. Indgåede aftaler med kapitler om offentlige indkøb

5.1.1. *Schweiz*

I 1999 undertegnede EU en separat pakke af handelsaftaler med Schweiz, nemlig den såkaldte bilaterale pakke I¹⁸. Aftalen om visse aspekter af offentlige indkøb trådte i kraft den 1. juni 2002¹⁹.

Aftalen supplerer Schweiz' og EU's forpligtelser i forbindelse med GPA-aftalen. EU og Schweiz giver gensidig adgang til udbud om varer, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser fra både offentlige og private ordregivere med særlige og eksklusive rettigheder inden for områder som jernbanetransport, gas, varme, olie, kul og andet fast brændsel. Desuden er udbud om varer, bygge- og anlægsarbejder og tjenesteydelser fra private enheder med særlige og eksklusive rettigheder inden for områder som elektricitet, drikkevandsforsyning, søhavne eller havne ved indre vandveje, lufthavne og bytransport omfattet af aftalen. Aftalen giver således disse forpligtelser samme omfang som EU's udbudsdirektiver.

Med aftalen nedsættes et fælles udvalg, der skal sikre effektiv gennemførelse og anvendelse af aftalen. Det fælles udvalg har holdt regelmæssige møder siden aftalens ikrafttræden.

5.1.2. *Mexico*

Aftalen om økonomisk partnerskab og politisk samordning og samarbejde med Mexico trådte i kraft i november 2000²⁰.

Aftalen indeholder bestemmelser om parternes forpligtelser til en gradvis og gensidig åbning af de statslige udbudsmarkeder. Den indeholder ligeledes bestemmelser om et fælles råd med medlemmer fra begge parter.

Indtil aftalen blev ratificeret, blev en **interimsaftale om samhandel og handelsrelaterede anliggender** godkendt af Rådet i juni 1998²¹. Interimsaftalen trådte i kraft den 1. juli 1998 og indeholder også bestemmelser om offentlige indkøb og om ovennævnte fælles råd, som skal overvåge anvendelsen af aftalen.

¹⁸ Pakken omfatter forhandlinger om aftaler inden for syv sektorer (fri bevægelighed for personer, handel med landbrugsprodukter, offentlige indkøb, overensstemmelsesvurdering, lufttransport, vej- og jernbanetransport, Schweiz' deltagelse i det 5. rammeprogram for forskning). Disse aftaler er forbundet via en bestemmelse om ophør, hvilket betyder, at alle aftaler trådte i kraft samtidig og også vil ophøre samtidig, hvis en af aftalerne bringes til ophør.

¹⁹ EFT L 114 af 30.4.2002, s. 430.

²⁰ Rådets afgørelse 2000/658/EF, EFT L 276 af 28.10.2000. Afgørelsen blev ændret ved Rådets afgørelse 2005/202 af 31. januar 2005 for at tage højde for de nye medlemsstaters tiltrædelse i 2004, EUT L 66 af 12.3.2005.

²¹ EFT L 226 af 13.8.1998.

Hvad angår procedurerne for offentlig indkøb²², skal Mexico anvende de relevante bestemmelser fra NAFTA-aftalen²³, mens EU skal anvende bestemmelserne i GPA-aftalen fra 1994.

Hvad angår forsyningsvirksomhed, åbner Mexico adgangen til statslige virksomheders offentlige indkøb inden for jernbanetransport, telekommunikation og energi (olie og gas), mens EU's dækning omfatter offentlige myndigheders og offentlige virksomheders indkøb inden for elektricitet, drikkevand, bytransport, lufthavne samt søhavne og havne ved indre vandveje.

Det fælles udvalg om procedurespørgsmål i forbindelse med offentlige indkøb har holdt regelmæssige møder siden interimsaftalens ikrafttrædelse. Udvalget behandlede desuden spørgsmål om en mulig udvidelse af dækningen.

5.1.3. Chile

Associeringsaftalen mellem EU og Chile blev undertegnet den 18 november 2002²⁴. Aftalen er endnu ikke trådt i kraft, selvom de fleste af bestemmelserne, herunder bestemmelserne om offentlige indkøb, midlertidigt trådte i kraft den 1. februar 2003²⁵.

Der er oprettet et associeringsråd, som overvåger gennemførelsen af associeringsaftalen og består af et associeringsudvalg.

Hvad angår forsyningsvirksomhed, giver EU og Chile gensidig adgang til forsyningsvirksomheders indkøb inden for havne- og lufthavnssektoren. De gældende tærskelværdier er fastsat til samme niveau for både EU og Chile og svarer til tærskelværdierne i forsyningsvirksomhedsdirektivet.

5.1.4. CARIFORUM

I oktober 2008 undertegnede EU en økonomisk partnerskabsaftale med 13 CARIFORUM-lande, nemlig Antigua og Barbuda, Bahamas, Barbados, Belize, Dominica, Den Dominikanske Republik, Grenada, Guyana, Jamaica, Saint Lucia, Saint Christopher og Nevis, Saint Vincent og The Grenadines, Surinam, Trinidad & Tobago. Aftalen fik midlertidig virkning pr. 29. december 2008. EU forpligtede sig til at samarbejde med den haitianske regering og andre partnere i Vestindien om at sikre, at betingelserne for Haitis tiltrædelse af den økonomiske samarbejdsaftale snarest er på plads.

Med den økonomiske samarbejdsaftale for CARIFORUM forpligter parterne sig til et omfattende regelsæt om åbenhed i offentlige indkøbsaftaler, men aftalen indeholder ingen bestemmelser om markedsadgang. EU og CARIFORUM enedes om en række regler, der skal sikre, at relevante oplysninger gøres frit tilgængelige med henblik på at fremme retfærdige og acceptable procedurer i forbindelse med offentlige udbud.

²² Bilag XII til afgørelse 2/2000.

²³ NAFTA - Den Nordamerikanske Frihandelsaftale.

²⁴ EFT L 352 af 30.12.2002.

²⁵ Rådets afgørelse 2002/979/EF, EFT L 352 af 30.12.2002, ændret ved Rådets afgørelse 2005/106/EF af 22.11.2004 for at tage hensyn til de nye medlemsstaters tiltrædelse i 2004, EUT L 38 af 10.2.2005.

5.2. Kapitler om offentlige indkøb i stabiliserings- og associeringsaftaler samt interimsaftaler

5.2.1. Indledning

I forhandlingerne med de vestlige balkanlande, som har udtrykt ønske om at blive optaget i EU, undertegner EU stabiliserings- og associeringsaftaler med et land, som til gengæld forpligter sig til at gennemføre politiske, økonomiske, handelsmæssige eller menneskeretlige reformer. Det pågældende land kan få tilbudt toldfri adgang til visse eller alle EU's markeder samt finansiell og/eller teknisk bistand.

Stabiliserings- og associeringsaftaler indgår i EU's stabiliserings- og associeringsproces. Aftalerne er i princippet meget lig de Europaftaler, der blev indgået med de central- og østeuropæiske lande i 1990'erne og Ankara-associeringsaftalen med Tyrkiet²⁶.

Stabiliserings- og associeringsaftalerne skal ratificeres af de pågældende lande og samtlige EU-medlemsstater. Indtil aftalen ratificeres, indgår Kommissionen en interimsaftale, således at bestemmelserne om handel og de handelsrelaterede bestemmelser i aftalen kan træde i kraft hurtigst muligt.

Da målet med aftalerne er at hjælpe de pågældende lande med at opbygge deres kapacitet med henblik på at vedtage og gennemføre EU-lovgivningen, er de gensidige forpligtelser som regel asymmetriske. Dette gælder desuden de relevante bestemmelser om offentlige indkøb. De erhvervsdrivende i det pågældende land får, uanset om de er etableret i EU, adgang til procedurerne for indgåelse af offentlige kontrakter i EU i henhold til EU's regler om offentlige indkøb, så snart stabiliserings- og associeringsaftalen eller interimsaftalen træder i kraft, hvis sidstnævnte indeholder en sådan bestemmelse. Denne bestemmelse finder også anvendelse på kontrakter vedrørende offentlig forsyningsvirksomhed, når det pågældende lands regering har vedtaget lovgivning til at indføre Fællesskabets regler på dette område.

EU-virksomheder, som er etableret i signatarlandet, får adgang til procedurerne for indgåelse af offentlige kontrakter i det pågældende land og en behandling, der ikke er mindre gunstig end den behandling, som landets egne virksomheder ydes, når aftalen træder i kraft.

EU-virksomheder, som ikke er etableret i signatarlandet, får først adgang til procedurerne for indgåelse af offentlige kontrakter i det pågældende land og en behandling, der ikke er mindre gunstig end den behandling, som landets egne virksomheder ydes, når der er gået en række år efter aftalens ikrafttrædelse²⁷.

5.2.2. Landespecifikke aftaler

5.2.2.1. Albanien

Den 12. juni 2006 indgik EU og Albanien en stabiliserings- og associeringsaftale, som trådte i kraft den 1. april 2009.

²⁶ Det skal bemærkes, at der i Ankara-associeringsaftalen ikke findes bestemmelser om offentlige indkøb. Der er i afgørelse nr. 1/95 fra Associeringsrådet EF-Tyrkiet (artikel 48) planer om forhandlinger vedrørende en udvidelse af toldunionen til at omfatte adgang til offentlige indkøb, men de er dog endnu ikke indledt.

²⁷ En undtagelse for denne regel er Montenegro, som giver adgang til landets markeder for offentlige indkøb til EU-virksomheder, uanset hvor de er etableret, straks når interimsaftalen træder i kraft.

Senest fire år efter datoen for interimsaftalens ikrafttræden gives der adgang til markedet.

5.2.2.2. Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien

Stabiliserings- og associeringsaftalen med Den Tidligere Jugoslaviske Republik Makedonien blev undertegnet den 9. april 2001 og trådte i kraft den 1. april 2004²⁸. Interimsaftalen, som trådte i kraft i juni 2001²⁹, indeholdt ingen bestemmelser om offentlige indkøb.

Der blev givet adgang til markedet pr. 1. april 2009.

5.2.2.3. Montenegro

Den 15. oktober 2007 undertegnede Montenegro en stabiliserings- og associeringsaftale samt en interimsaftale om handel og handelsrelaterede anliggender. Sidstnævnte trådte i kraft den 1. januar 2008³⁰, men stabiliserings- og associeringsaftalen træder først i kraft, når ratifikationsprocessen er gennemført.

Der blev givet adgang til markedet, så snart interimsaftalen trådte i kraft.

5.2.2.4. Kroatien³¹

Stabiliserings- og associeringsaftalen med Kroatien trådte i kraft den 1. februar 2005³².

Der blev givet adgang til markedet pr. 1. februar 2008.

5.2.2.5. Serbien

Stabiliserings- og associeringsaftalen og interimsaftalen blev undertegnet den 29. april 2008. Rådet besluttede dog, at gennemførelsen af interimsaftalen og ratificeringen af stabiliserings- og associeringsaftalen skulle være betinget af Rådets enstemmige anerkendelse af, at Serbien fuldt ud samarbejder med Den Internationale Krigsforbryderdomstol vedrørende Det Tidligere Jugoslavien. Det serbiske parlament ratificerede aftalerne den 9. september 2008.

Senest fem år efter datoen for aftalens ikrafttræden gives der adgang til markedet.

Efter aftalens ikrafttræden skal Serbien omskrive eventuelle præferencer for nationale erhvervsdrivende til prispræferencer. Bestemmelserne om prispræferencerne skal gradvist udfases over en femårig periode.

5.2.2.6. Bosnien og Hercegovina

Stabiliserings- og associeringsaftalen med Bosnien og Hercegovina samt en interimsaftale om handel og handelsrelaterede anliggender blev undertegnet den 16. juni 2008³³.

²⁸ EUT L 84 af 20.3.2004.

²⁹ EFT L 124 af 4.5.2001.

³⁰ Undertegnet den 15.10.2007, EUT L 345 af 28.12.2007.

³¹ Kroatien er kandidatland til EU-medlemskab; tiltrædelsesforhandlingerne pågår. Forhandlingerne om offentlige indkøb (kapitel 5) indledtes den 16. december 2008. Rådets fastlagde tre lukningsbenchmarks om tilnærmelse, gennemførelse og administrativ kapacitetsopbygning. Disse benchmarks skal være opfyldte, før forhandlingerne om dette kapitel kan afsluttes.

³² EUT L 26 af 28.1.2005.

³³ Rådets forordning (EF) nr. 594/2008 og Rådets afgørelse 2008/474/EF, EUT L 169 af 30.6.2008.

Interimsaftalen³⁴ trådte i kraft den 1 juli 2008, men stabiliserings- og associeringsaftalen træder først i kraft, når ratifikationsprocessen er gennemført.

Senest fem år efter datoen for aftalens ikrafttræden gives der adgang til markedet.

Efter aftalens ikrafttræden skal Bosnien og Hercegovina omskrive eventuelle præferencer for nationale erhvervsdrivende til prispræferencer. Bestemmelserne om prispræferencerne skal gradvist udfases over en femårig periode.

5.3. Kapitler om offentlige indkøb i aftaler, der er indgået som led i den europæiske naboskabspolitik

5.3.1. Indledning

Den europæiske naboskabspolitik blev udformet i 2004 med henblik på at undgå nye skillelinjer mellem EU og de nabolande, der grænser umiddelbart op til EU ved land eller hav³⁵ – Algeriet, Armenien, Aserbajdsjan, Belarus, Egypten, Georgien, Israel, Jordan, Libanon, Libyen, Marokko, Republikken Moldova, de besatte palæstinensiske områder, Syrien, Tunesien og Ukraine.

EU tilbyder sine nabolande et privilegeret partnerskab, hvor parterne forpligter sig til fælles værdier (demokrati og menneskerettigheder, retsregler, god forvaltningsskik, markedsøkonomiske principper og bæredygtig udvikling). Partnerskabets udvikling afhænger af, i hvor høj grad disse fælles værdier deles³⁶.

Den europæiske naboskabspolitik bygger på partnerskabs- og samarbejdsaftaler med de tidligere sovjetrepublikker, eller associeringsaftaler som led i Euro-Middelhavspartnerskabet³⁷, naboskabspolitikken er endnu ikke "aktiveret" for Belarus, Libyen eller Syrien, da disse aftaler endnu ikke er trådt i kraft.

Samtlige aftaler³⁸ indeholder bestemmelser om samarbejde inden for offentlige indkøb med henblik på at skabe åbne og konkurrencebestemte procedurer for tildeling af offentlige kontrakter.

De centrale elementer i den europæiske naboskabspolitik er de bilaterale handlingsplaner. Handlingsplanerne indeholder en agenda med politiske og økonomiske reformer med prioriterede områder på kort og mellemlang sigt. Gennemførelsen af handlingsplanerne er undervejs. Den fremmes og overvåges af begge parter i en række underudvalg.

³⁴ EUT L 169 af 30.6.2008, s. 13.

³⁵ Selvom Rusland også er et af EU's nabolande, er forbindelserne her blevet udviklet gennem et strategisk partnerskab, der omfatter fire "fælles områder".

³⁶ Den europæiske naboskabspolitik holdes adskilt fra udvidelsesprocessen, selvom den for de europæiske nabolandes vedkommende ikke foregriber udviklingen i deres relationer med EU i fremtiden, i overensstemmelse med traktatens bestemmelser.

³⁷ Retsgrundlaget for EU's relationer med den palæstinensiske myndighed er interimsassocieringsaftalen om handel og samarbejde, som blev underskrevet af Den Palæstinensiske Befrielsesorganisation (PLO) på vegne af den palæstinensiske myndighed.

³⁸ Med Armenien: art. 48; med Aserbajdsjan, art. 49; med Egypten: art. 38; med Georgien: art. 50; med Israel: art. 1 og 35 (hvori målet om en gensidig åbning af forsyningsvirksomhedernes markeder for offentlige indkøb præciseres); med Jordan: art. 58; med Libanon: art. 39; med Republikken Moldova: art. 54; med Marokko: art. 41; med de besatte palæstinensiske områder: art. 34; med Tunesien: art. 41; med Ukraine: art. 55.

På grundlag af den europæiske naboskabspolitik vedtog Rådet Østpartnerskabet den 20. marts 2009³⁹ med henblik på at styrke og udbyde relationerne med Ukraine, Belarus, Republikken Moldova, Armenien, Georgien og Aserbajdsjan.

Østpartnerskabet indebærer også forhandlinger om nye og bedre (associerings-)aftaler (som omfatter vidtgående og brede frihandelsaftaler, der kombinerer regler om markedsadgang med tilnærmelse af lovgivningen for at bringe den på linje med EU's gældende lovgivning) med de lande, som er villige til at indgå i et dybere engagement.

5.3.2. Den europæiske naboskabspolitik – forhandlinger om omfattende og landespecifikke kapitler om offentlige indkøb (østeuropæiske lande)

5.3.2.1. Ukraine

Forhandlingerne om en ny og bedre aftale med Ukraine indledtes officielt den 5. marts 2007. Forhandlingerne om en vidtgående og bred frihandelsaftale, som er en integrerende del af associeringsaftalen, indledtes i februar 2008.

Der forhandles stadig, og målet er at opnå en gradvis og gensidig åbning af markederne for offentlige indkøb på alle områder (inkl. forsyningsvirksomhed og koncessioner) og lovgivningen skal gradvist bringes på linje med EU's direktiver sideløbende med en institutionel reform i Ukraine. Markedsadgangen er knyttet til de lovgivningsmæssige og administrative reformers omfang.

5.3.2.2. Georgien, Armenien

En række undersøgelsesmissioner (i Georgien i oktober 2008 og Armenien i februar 2009) markerede indledningen af den forberedende proces forud for forhandlingerne om de vidtgående og brede frihandelsaftaler. Evalueringen af, hvorvidt Georgien og Armenien er rede til at indlede forhandlingerne, er undervejs.

5.3.3. Den europæiske naboskabspolitik – forhandlinger om omfattende og landespecifikke kapitler om offentlige indkøb (Euro-Middelhavsområdet)

5.3.3.1. Syrien

Associeringsaftalen er endnu trådt i kraft, selvom aftalen blev afsluttet i 2004. Den adskiller sig fra andre associeringsaftaler, idet den indeholder detaljerede procedureregler og omfattende, gensidig markedsadgang, som også gælder kontrakter om forsyningsvirksomhed. EU fortsætter forhandlingerne med Syrien med henblik på en undertegnelse af aftalen.

5.3.3.2. Libyen

EU og Libyen indledte forhandlinger om en frihandelsaftale i september 2008. Begge parter har ambitioner om regler for offentlige indkøb, der går udover WTO's GPA-bestemmelser, idet EU foreslår en gradvis og gensidig adgang til koncessioner på bygge- og anlægsarbejder og anvendelse af EU's mere omfattende definition af sektoren for forsyningsvirksomhed. Forhandlingerne er endnu ikke afsluttet.

³⁹ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet om Østpartnerskabet, {SEK(2008) 2974 endelig}.

5.4. Løbende og kommende bilaterale forhandlinger

Europa-Kommissionen offentliggjorde i oktober 2006 en meddelelse med titlen "*Det globale Europa - I konkurrencen på verdensmarkedet*"⁴⁰, som gør rede for EU's eksterne agenda med henblik på at forbedre EU's konkurrenceevne i den globale økonomi. Et centralt element i denne nye ramme for handelspolitik er en ny generation af frihandelsaftaler, som skal supplere EU's stærke forpligtelser over for det multilaterale handelssystem ved at fokusere på områder, som ikke på nuværende tidspunkt er omfattet af WTO's regler, heriblandt regler for offentlige indkøb. De økonomiske nøglekriterier for den nye generation af frihandelsaftaler er markedspotentialet (økonomisk omfang og vækst) og omfanget af beskyttelsesforanstaltninger, der er indført imod EU's eksportinteresser (told og ikke-toldmæssige barrierer). EU tager desuden hensyn til potentielle partners forhandlinger med EU-konkurrenter og den mulige indvirkning heraf på EU's markeder og økonomier. Det er målet, at de nye frihandelsaftaler skal være omfattende og ambitiøse, hvad angår dækning, og sigte mod den videst mulige grad af handelsliberalisering, samtidig med at den bæredygtige udvikling skal styrkes, og derudover skal der tages hensyn til vore handelspartners udviklingsbehov.

5.4.1. Centralamerika

På topmødet mellem EU og Latinamerika og landene i Vestindien i 2004 enedes parterne om at forhandle en ny associeringsaftale, og forhandlingerne indledtes i 2007. Aftalens bestemmelser om handel indeholder et kapitel om offentlige indkøb med bestemmelser om regler, især hvad angår åbenhed og markedsadgang. Kapitlet omfatter kontrakter om forsyningsvirksomhed. Den seneste forhandlingsrunde blev afsluttet i Bruxelles i juni 2009, men blev som følge af den usikre politiske situation i Honduras suspenderet.

5.4.2. Det Andinske Fællesskab

Da forhandlingerne om en omfattende region-til-region-frihandelsaftale mellem EU og Det Andinske Fællesskab (inkl. en politisk dialog, samarbejde og handel) slog fejl, blev der i februar 2009 indledt handelsforhandlinger med henblik på at indgå en flerparthandelsaftale med Columbia, Ecuador og Peru. Aftalen indeholder et kapitel om offentlige indkøb med bestemmelser om regler, især hvad angår åbenhed og markedsadgang, som også omfatter kontrakter om forsyningsvirksomhed. Den fjerde runde blev afsluttet i Bogota i juni.

5.4.3. Landene i Afrika, Vestindien og Stillehavsområdet

I oktober 2003 indledtes de regionale forhandlinger med seks regioner (Vestafrika, Centralafrika, det østlige og sydlige Afrika, Det Sydlige Afrikas Udviklingsfællesskab, Vestindien og Stillehavsområdet) med henblik på at indgå økonomiske partnerskabsaftaler. Disse aftaler skal være i overensstemmelse med WTO's handelsordninger, som styrker de regionale integrationsinitiativer i AVS-landene og skaber gradvis integration af AVS i den globale økonomi på grundlag af en åben, gennemskelig og enkel ramme for varer og tjenesteydelser.

⁴⁰ "Det globale Europa - I konkurrencen på verdensmarkedet", (KOM(2006) 567 endelig).

5.4.4. Irak

Forhandlingerne mellem EU og Irak blev indledt i november 2006 med henblik på vedtagelsen af en handels- og samarbejdsaftale. EU og Irak søger at etablere en ordening i overensstemmelse med WTO's regler, som desuden vil fremme handel med og investeringer i Irak. Aftalen skal desuden indeholde et omfattende kapitel om offentlige indkøb baseret på GPA-reglerne, som skal føre til en omfattende og gensidig åbning af markederne i EU og Irak for offentlige indkøb, herunder kontrakter om forsyningsvirksomhed.

5.4.5. Sydkorea

Frihandelsaftalen med Sydkorea er den første i den nye generation af globale Europaafalter, som EU indledte forhandlinger om i maj 2007. Hvad angår offentlige indkøb, skal frihandelsaftalen supplere de gensidige forpligtelser, som EU og Korea har indgået inden for rammerne af GPA. Kapitlet om offentlige indkøb fokuserer derfor på at åbne adgangen til markederne for koncessioner på bygge- og anlægsarbejder⁴¹, som på nuværende tidspunkt ikke er omfattet af GPA.

5.4.6. Canada

EU og Canada indledte formelt forhandlinger om en omfattende økonomisk og handelsmæssig aftale (CETA) den 6. maj 2009.

I starten af 2009 gennemførtes en screeningsundersøgelse, som viste, at en aftale skulle sigte mod at opnå fuld dækning af centrale organer eller myndigheder på lavere niveau i alle sektorer, herunder offentlig forsyningsvirksomhed, for at sikre en behandling, der ikke er mindre gunstig end den behandling, som landets egne virksomheder ydes. Der bør tilføjes bestemmelser om åbenhed for at sikre indblik i love, forordning, procedurer og generel praksis, således at erhvervslivet får let adgang til oplysninger om offentlige indkøb. Parterne enedes om at udgangspunktet for de proceduremæssige forpligtelser skulle være WTO's GPA-aftale. Den første forhandlingsrunde finder sted i oktober 2009.

5.4.7. Kina

I overensstemmelse med konklusionerne fra mødet i Rådet for almindelige anliggender og eksterne forbindelse i december 2005 forhandler EU om en partnerskabs- og samarbejdsaftale med Kina med henblik på at forbedre rammen for bilateral handel og investeringer, herunder området for offentlige indkøb, og opdatere den økonomiske og handelsmæssige samarbejdsaftale mellem EU og Kina fra 1985.

6. VEJEN FREM MOD EN LIBERALISERING AF KONTRAKTMULIGHEDER

EU har altid været fortalere for tendensen til global frihandel og har anerkendt den stigende økonomiske indbyrdes sammenhæng mellem markederne på tværs af grænserne. Denne udvikling har, hvis den tackles korrekt, potentiale til at skabe øget velfærd i den globale økonomi. Globaliseringen lægger pres på Europa for at reformere sin økonomi og blive mere konkurrencedygtig. EU skal leve op til dette pres internt og skal samtidig i stigende grad være opmærksom på den internationale front. Med det indre marked kan EU kun føre hele den

⁴¹ BOT (Build-Operate-Transfer) koncessioner for Korea.

centrale interne prioritering ud i livet, hvis vi har succes med disse prioriteringer på den internationale scene.

EU har traditionelt været en åben økonomi og en fortal for frihandel. Hvad angår offentlige indkøb, giver dette sig udslag i en lav grad af protektionisme. Der er ikke fuld tilslutning til EU's tilgang i resten af verden. Offentlige indkøb har traditionelt været et område under politisk pres i form af præferencer for hjemlige leverandører over for udenlandske konkurrenter. Inden for rammerne af WTO er offentlige indkøb således ikke blevet et område med multilaterale forpligtelser. Hovedparten af EU's store handelspartnere fører en restriktiv udbudspolitik, der diskriminerer leverandører fra EU. Den nuværende økonomiske krise har øget brugen af sådan praksis.

Inden for offentlige kontrakter ligger der et stort uudnyttet potentiale for EU's eksportører. Virksomhederne i EU er førende på verdensplan inden for f.eks. transportmidler, offentlige bygge- og anlægsarbejder og forsyningsvirksomhed. De støder imidlertid på diskriminerende adfærd hos næsten alle vore handelspartnere, hvorved de reelt afskæres fra eksportmuligheder.

EU har gjort en indsats for at bekæmpe de eksisterende handelsbarrierer på to områder. EU søger at indgå frihandelsaftaler med omfattende kapitler om offentlige indkøb på grundlag af regler for offentlige indkøb i stil med EU's egne (den nye generation af frihandelsaftaler). EU forhandler i sin egenskab af aftalepart i GPA-aftalen aktivt med tiltrædelseskandidater med henblik på at omdanne GPA-aftalen til en multilateral aftale.

Under forhandlingerne af kapitlerne om offentlige indkøb tilbyder EU en juridisk sikker, ikke-diskriminerende adgang til et stort marked for offentlige indkøb, som i allerhøjeste grad bidrager positivt til EU's stærke position ved forhandlingsbordet. Samtidig udlignes denne position dog en smule på grund af EU's generelle åbenhed, idet de andre parter ved, at selv de kontraktmuligheder, de ikke indgår i den endelige handel, ikke vil blive beskyttet af en uigennemtrængelig beskyttelsesmur.

EU har altid baseret sine forhandling på formel gensidighed. I situationer, hvor visse parter ikke kunne opfylde vore forventninger vedrørende markedsadgang, blev der anvendt en mere striks fortolkning af gensidigheden. Det er tilfældet med de løbende GPA-forhandlinger, hvor EU måtte ændre sit tilbud for at afspejle de øvrige parter vilje til og muligheder for at give udenlandske konkurrenter adgang til deres markeder for offentlige indkøb.

Overvejelserne om økonomisk gensidighed (en evaluering af den faktiske værdi af tredjepartens marked for offentlige indkøb) bør videreføres som led i overvejelserne om en styrkelse af EU's forhandlingsposition.

Hvis store handelspartnere desuden benytter sig af EU's generelle åbenhed, men ikke har intentioner om at gengælde denne åbenhed, kunne EU overveje at indføre nøje målrettede restriktioner på adgangen til dele af EU's marked for offentlige indkøb med henblik på at tilskynde disse partnere til at tilbyde gensidig markedsåbning⁴².

EU's forhandlingsposition kunne yderligere styrkes, hvis de enkelte europæiske ordregivende myndigheder gjorde brug af de foranstaltninger, der allerede er indeholdt i EU's regler om offentlige indkøb, i særdeleshed på området for forsyningsvirksomhed.

⁴² Denne fremgangsmåde kommer ikke på tale for de fattigere udviklingslande.